

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVIII. tečaj

V Gorici, 1911.

2. zvezek.

Tolažila sv. katoliške vere.

P. A. M.

Najsvetejši zakrament.

„Emanuel: Bog z nami“.

Mat. I. 23.

Náš božji Zveličar se ni zadovoljil samo s tem, da je nam ljudem olajšal terpljenje in bridkosti tega življenja s tolaživnimi nauki sv. evangelija, da nas je sè svojim zgledom spodbudil in nam mnogo pripomočkov zveličanja kot ravno toliko studencev moči in tolažbe odperl; sam je hotel pri nas ostati, da nam osladi naše težavno popotovanje in je ob času bridkosti naš ljubeznivi tolažnik in močni varih. To je storil s tem, da je postavil najsvetejši zakrament. V tej presveti skrivnosti je vedno in povsod mej nami pričujoč in iz sv. tabernakeljna, kjer prebiva, nam vedno kliče: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi! Jaz vas bom pokrepčal“. — O, to je gotovo najsladkejše in božje tolažilo, katerega se pa le otroci katoliške cerkve veseliti morejo. Zahvalimo Gospoda za to neprecenljivo dobroto in pomilujmo naše ločene brate,

ki po svojem véroizpovedanju nimajo v svojo tolažbo nič drugega ko podobo, znamenje svojega Boga, ker so se, z napačnim razlaganjem besed njegove ljubezni, oropali največe sreče, ki nam jo daje sv. vera. Le mi katoliški kristijani moremo v resnici reči: Emanuel, Bog z nami . . . ker v najsvetejšem zakramentu prebiva naš božji Zveličar

I. na naših oltarjih.

II. v naših srcih.

I. Presveta evharistija je po nauku naše vere tisti zakrament, v katerem je naš božji Zveličar z mesom in kervjo, z dušo in telesom, z božjo in človeško natoro, resnično in bistveno pričujoč. Ni naš namen dokazovati pričujočnost Kristusovo v najsvetejšem zakramentu. Razločnost in jasnost, s katero je Gospod pri njegovi vstanovitvi resničnost te nezapopadljive skrivnosti izrekel, ne pripusti nobene pametne dvojbe. Naš božji Zveličar stopi vsaki dan doli v to solzno dolino, da pod zakramentaljnimi podobami mej nami prebiva. Mi to verujemo in, ako potrebujemo kakega pripomočka, da bi vero v to resnico v novič poživili, ga najdemo v svoji lastni skušnji. Kaj ne, kristijan, bil je v tvojem življenju čas, ko ti kaka dvojba še na misel ni prišla? To je bilo v dnevih tvoje nedolžnosti, ko je bilo tvoje serce še polno žive gorečnosti in vneto od ognja božje ljubezni. O, tedaj bi se celi svet bil zastonj vzdignil proti tvoji veri. „Molči“, bi mu bil v sveti gorečnosti zaklical, „On je tukaj; zakaj jaz slišim Njegov glas; jaz čutim pričujočnost mojega Boga; On počiva v mojem sercu, Emanuel!“

Vender mi govorimo pred vsem o Njegovi pričujočnosti na naših altarjih, in jaz terdim, da že sama ta bi zadostovala, nas ljudi tolažiti v vseh križih in nadlogah. Zakaj? Ker prebiva Gospod Bog mej nami edino le iz ljubezni in usmiljenega sočutja. „Ljubezen je“, pravi sv. Bernard, „ketera ga je premagala in ga vjetega derži mej človeškimi otroci“. Glejte, več zmage ni mogla dobiti ona ljubezen, ki je Gospoda Boga tako rekoč prisilila, stopiti iz nebes v revni hlev in vmreti za nas na Goljgati; zakaj v presveti evharistiji ga oropa vseh znamenj njegovega božjega veličastva; neprenehoma ga daruje na altarjih; obsodi ga na vseh krajih in vsako uro, za nas živeti in vmreti. Neprenehoma prosi on za nas v ječi ljubezni, katero

imenujemo tabernakelj — „ker vedno živi, da za nas prosi“. (Hebr. 7. 25). Njegova dragocena kri tako rekoč pogasi strele zaradi hudobij človeških razžaljenih nebes. Po pravici smemo reči, da celo življenje Kristusovo v tej presveti skrivnosti obstoji v tem, da ljubi! Ravno zaradi tega, ker nas Gospod ljubi, je svoje stanovanje mej nami izvolil, zaradi tega se daruje na naših altarih, zaradi tega se nam daje v dušno hrano. Kako vzvišena in tolažljiva misel! — Ako nam je že pričujočnost ljubega prijatelja v uri žalosti največa tolažba, kako srečni smo, da imamo Jezusa, vir vse tolažbe, v svoji sredi, da se mu moremo bližati vsako uro, da se moremo z njim pogovarjati, da mu moremo potožiti svoje bridkosti, svoj strah, svoje skušnjave. In ali ne smemo upati, da nam bo rad pomagal v vsaki sili On, ki je iz neskončne ljubezni do nas mej nami svoje stanovanje izvolil? V najsvetejšem zakramentu pričujoči Zveličar je resnično poln največjega sočutja z našo revščino in poln največjega vsmiljenja. Tukaj na altarju on ponavlja vse čudeže svojega pozemeljskega življenja, vse dobrote svoje ljubezni. „Slepi spregledujejo, kruljevi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi preslišujejo, mertvi vstajajo“. (Luk. 7. 25). „Moč je šla iz njega in je vse ozdravila“. (Luk. 6. 19). Dušam, katerim je nebeška luč vere vgasnila, zopet sveti luč resnice; serca, ki so bila dolgo duhovno gluha, zdaj slišijo glas iz nebes in mu slede; z gobami greha pokriti grešniki se očiščujejo; mertvi vstajajo iz groba svojih hudobij in prično čisto Bogu dopadljivo življenje, obilno milosti in tolažbe se razlije na duše, ketere pribeže k temu v presvetem zakramentu skritemu tolažniku. O, pridite, pridite, grešniki, hitite z Magdaleno k nogam svojega Zveličarja; On vam bo odpustil! Pridite pravični, vi zvesti služabniki božji, zaupno položite svoje bridkosti, svoje skerbi, svoj strah v vsmiljeno serce božjega našega prijatelja; On je vedno pripravljen vam pomagati. — Pridite vsi, ki se trudite in ste obteženi, vaš božji Zveličar vas bo tolažil in pokrepčal!

Pridite pa kot k prijatelju, kot k ljubemu bratu. Govorite z njim kakor otrok govori s svojim očetom. Ako vas je zadela velika nesreča, hitro se zatecite v kako samotno cerkev; pokleknite k altarju in z otroškim zaupanjem položite svojo bridkost v serce božjega tolažnika; povejte mu vse, kar bi

radi; On vas bo potolažil in vam pomagal. Ali se ne imenuje on samega sebe z najslajšimi imeni? Kako bi mogli mi dvojiti o njegovi ljubezni in se bati, da bi nam mogel kaj odreči! „Zvesti prijatelj, pravi sv. Avguštin, je redek zaklad in dolgo ga je treba iskati, predno se ga najde“. — Resnično se zgodi, da človek celo življenje komaj enega tacega najde in potem je še težko, ohraniti si ga. Toda nam izvoljenim otrokom božjim ni bilo treba Jezusa najboljšega prijatelja še le iskati; našli smo ga precej; zakaj On je prišel k nam in gotovi smo, da ga ne bomo več zgubili. „Glejte“ tako On govori: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“. (Mat. 28, 30). Gospod si je mej nami prebivališče odbral in izvolil in nikoli več ga ne bo zapustil. Oh, le mi smo tisti, ki ga zapuščamo, ki se ločimo od njega.

O, ke bi bila naša vera bolj živa, koliko bolj srečni bi bili v bližini našega Zveličarja! Kaj ne, srečne bi se šteli, ke bi mogli obiskati kraje, koder je naš Zveličar hodil in terpel, ke bi smeli gledati in počastiti jasli, v katerih je kot otrok ležal, grob, kjer je Njegovo sveto truplo počivalo. Ali ke bi nam sveti oče v Rimu darovali le majhin košček od jaslí Gospodovih, ali od sv. križa ali sv. ternjeve krone, ne vedeli bi kaj početi od veselja in hvaležnosti; dragoceno zastavo božje ljubezni bi z največim spoštovanjem gledali, z gorečo ljubeznijo poljubovali. — Ali pa ni ravno tisti Bog mej nami pričujoč, kateri je bil v betlehenskem hlevcu rojen in je za nas na križu vmerl? On nas čaka, On nas kliče, mi smo pa terdi in merzli! O, hitimo k njemu in zaupajmo mu vse svoje težave; On nas bo tolažil in pokrepčal.

II. Sv. vera nas uči, da se Kristus naš Gospod nam ne približa le samo s tem, da stopi na naše altarje; On, Bog vse tolažbe, hoče, da imamo mi njega samega; sè vsemi zakladi svoje milosti hoče prebivati v našem sercu in zarad tega se nam daje v prečudni skrivnosti svoje ljubezni v dušno hrano. Tukaj čaka in bo vselej čakal, da pridejo kristijani in vživajo angeljski kruh, kateri duše tolaži in krepča, ker je vir vse moči in veselja. Ta nebeška hrana osladi vse bridkosti življenja in pokrepča človeka, da more vsak križ nositi in vsako skušnjavo premagati.

Sv. obhajilo je studenec nebeške moči proti grešnim strastem, ketere so žalosten vzrok toliko bridkostim na svetu; ono

je kruh močnih, s katerim pokrepčan more kristijan ne le vse stiske prenašati, temuč tudi vse sovražnike premagati. Kar telesna hrana stori v našem telesu, to stori ta nebeška hrana na duhovni način v naši duši: Ona ohrani njeno življenje, pomnoži njeno moč; pospešuje njeno rast v dobrem, in te učinke ravno je hotel božji Zveličar naznaniti, ko se nam je pod podobo kruha in vina v hrano dal. Ona je „kruh, ki človeku serce poterjuje“ (Ps. 103, 15). Pa sv. obhajilo stori še več; ono združi človeka z Bogom. Bog je pa vir našega življenja. Kaker živi telo, ker je združeno z dušo, tako živi duša čeznatorno življenje, ker je združena z Bogom in čim tesnejše je ona z Bogom združena, tem močnejša postane. Tesnejšega združenja pa si ne moremo misliti kot združenje duše z Bogom v sv. obhajilu. Kedar je moje meso in pije moja kri, ostane v meni in jaz v njem, govori naš Zveličar. Nismo več mi, ki se vojskujemo zoper peklenske sovražnike; Bog sam se v nas in za nas vojskuje in zmaga. Kjer se Jezus, svetost in popolnost sama, prikaže, tam morajo bežati hudobni duhovi in strasti molčati. Kako bi mogel napuh in maščevavnost vladati v duši, v katero je hotel priti Bog ljubezni skrit pod neznatno podobo? Ali ne bo vgasnil ogenj požljivosti v nas, kaker hitro se začne pretakati po naših žilah njegova dragocena kri, to vino, iz katerega rastejo device. Da, v skušnjavah zoper sv. čistost je pogosto prejemanje sv. obhajila, najboljši pripomoček. „Ako Kristus v nas prebiva, pravi sv. Ciril, pomiri v nas divjo postavo, ki je v naših udih“. Kaker telesna hrana, ako je dobra, napravi zdravo kri, tako napravi ta nebeška jed sveta čustva in čiste misli. Po spričevanju svetnikov nimamo boljšega pripomočka ob uri skušnjav, kot je sv. obhajilo. Zarad tega tudi sv. cerkev, katere molitve vedno kažejo, da so z božjo močjo in po božjem navdihnjenju sestavljene, poje v tistem slovesnem trenutku, ko stopi Kristus naš Gospod doli na naš altar, lepi slavospev, ki je za njene otroke tako rekoč zastava zmage: *O salutaris hostia, quae coeli pandis ostium, bella premunt hostilia; da robur, fer auxilium.* — O zveličavna hostija, ki odpiráš vrata nebeška, daj nam moč v boju zoper sovražnike našega zveličanja!

Ta nebeški kruh je bil, ki je svetim marternikom podelil moč, da so raje prestali najstrašnejše terpljenje, kaker, da bi

se dali zapeljati sè žuganjem in obljubami svojih preganjavcev in bi vero zatajili. V temni ječi, kjer so pogostokrat naredili od ran razmesarjene persi kakega spoznavavca za altar, so darovali najsvetejšo daritev in v sv. obhajilu s kraljem marternikov združeni, so šli kot serčni vojščaki Kristusovi z veselim petjem v grozne martre in celo smerti neustrašeni nasproti.—

Ako pogledamo nekoliko okrog sebe in primerjamo tiste, kateri pogosto prejemajo presv. zakrament s tistimi, kateri ga opuščajo, potem ne moremo dolgo dvojiti, kateri od obeh je močnejši in srečnejši.

Sv. obhajilo pa nam ne pomaga premagati le naše strasti, ki so vzrok toliko bridkostim, ono nas kreпча v vseh stiskah življenja in celo v smertnem strahu. Kaj hudega se more zgoditi tistemu, ki je tako srečen, da ima Boga v svojem sercu? Katero žuganje ga bo oplašilo? Morebiti zguba premoženja, pregnanstvo ali smert? O za vse to se ne zmeni; zakaj Jezus je pri njem. — Glejte svetnike, kako mirno vdani, kako krotki, kako polni svetega veselja so sredi najhujšega preganjanja, v strašnih boleznih, v največjih stiskah. Jezus je pri njih in njegova pričujočnost dela, da pozabijo na revščino tega sveta. V smerti, v zadnjem boju, ki odloči našo večno srečo, je sv. obhajilo za nas prav posebni vir moči in tolažbe. Sv. obhajilo je slednjič vir sv. veselja za verno dušo.

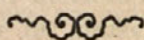
Pomenljivo je, da sv. cerkev, sv. cerkveni očetje, sv. pisimo temu vzvišenemu in presvetemu zakramentu pridevajo imena, ki nam kažejo na skrivnostno moč, s katero ta presv. zakrament serce vernega kristijana tolaži in razveseljuje. Sv. obhajilo, presv. evharistija se imenuje zdaj nebeška mana, ki ima vso sladkost v sebi, zdaj kruh angeljski, hrana izvoljenih, nebeška, ženitninska pojedina neomadežanega jagnjeta, studenec vseh milosti. Vzrok pa je ta, ker vživa človek v sv. obhajilu Boga samega; on vživa njegovo meso; on pije njegovo kri; Bog se mu izroči z dušo in telesom in ž njim ima človek njega, kateri nebesa razveseljuje.

O človek, pridi in poskusi, kako sladek je Gospod! Ali ni zarad tega tvoje serce tako žalostno in maloserčno, ker si pozabil jesti ta nebeški kruh? „Duša, ketera se ne kreпча s to čudovito hrano, mora oslabeti in pasti“ pravi sv. Avguštin. Pa koliko veselja vživa duša, ketera premišljuje to neizrekljivo

skrivnost božje ljubezni in se s presv. Rešnjim Telesom nasituje.

Zadnje tolažilo smo sklenili z ozirom na predvečer pred našim prvim sv. obhajilom. Zdaj pa si pokličimo v spomin še sladkejše občutke; postavimo se nazaj v tisti dan, ko smo kralja nebes in zemlje pervikrat sprejeli v svoje serce. O dan nedolžnosti in blažene ljubezni! Kedo more popisati, s kolikim veseljem ti napolniš čisto dušo! Kako sladke solze privabiš ti iz oči tistega, kateri svojega Gospoda in Zveličarja vredno prejme!

Jezus je ostal ravno tisti, kaker na dan prvega sv. obhajila; le vi ste se spremenili; vi ste njemu nezvesti postali. Pa on se spominja vaših obljub, vaše otroške ljubezni in kliče vedno: Pridite, da vas potolaži prijatelj vaše mladosti. — Kjer On prebiva, tam preneha trpljenje; lačni najde hrano, slabotni moč, bolnik zdravje, vbogi polno dobrot. Sveta evharistija je nebeška mana, ki ima v sebi vse razveseljenje in sladkost vsakeršnega okusa. (Modr. 16, 20).

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

IX. Poglavje.

Bernardin in judje.

V 15. stoletju so lepe dežele od narave tako bogato obdarjenega italijanskega skorotoka v gospodarstvu kazale največje nasprotje. V notranjih, od morja oddaljenih pokrajinah je zemlja, rodovitna in pridno obdelana, dajala obilnega živeža. Ljudstvo je živelo tam, kaker terdi neki zgodovinar (Zismondi), veliko bolje, kaker dandanašnji katerokoli ljudstvo najbolj cve-toče dežele v Evropi. Tudi mesa se je mnogo povžilo in do-kaj vina popilo. Obleka preprosta in preprosto pohištvo je bilo, rekel bi, zastonj. Le reči, ki služijo zgolj potratu in raz-košju so bile zelo drage. Rejen vol je stal menj, kaker dva lakta navadnega žameta; in dvakrat in polovico toliko kaker

mlado prase, je veljal funt sladkorja. Tergovina namreč ni bila na znotraj razširjena zavoľo slabih cest. Najhitreji tergovski popotniki so tedaj potrebovali iz Florencije v Rim pet do šest dni, in enajst do dvanajst dni v Napolj. Tovore so prenašale mule, pa, seveda, le blago, katero je pri majhinem obsegu, bilo venderle dragoceno. Kjer ni tergovine, ni denarja. In kjer ni denarja, se blago za blago zamenjava. Tam vlada prirodno gospodarstvo. Ali brez vsacega denarja se venderle tudi tam ne da izhajati.

Ob obrežjih sredozemeljskega in adrijanskega morja pa se je zgodila že ob času križarskih vojska velika prememba. Tedaj so italijanska primorska mesta postala središče dobička polne tergovine z jutrovimi deželami; in to so bila do konca 15. stoletja. Dvakrat na leto je plulo lepo število ladij skupno na vshod. Ker so romarji prihajali v Italijo, je bilo naravno, da je prišlo do tergovskih zvez s sosednimi državami, zlasti z Nemčijo in Francijo. Tako v tergovsko središče postavljena, se je Italija ob morju gospodarsko zelo povzdignila. Stik z višjo omiko in jutrovskim okusom ter tamkajšno razvajenostjo je namnožil potrebe. Bogastvo, ki so ga mesta pridobila, so porabljala v razsipnost in razkošje. Neki verstnik (kaker piše zgodovinar Kantú) pripoveduje, kaj je videl l. 1415 v Dženovi: „Bilo je v poletju neko nedeljo. Čudil sem se nad razkošjem, ki sem ga videl po ulicah na prebivavcih. Ti imenitni so vam bili podobni rimskim senatorjem, vsi oblečeni v škerlat. Ženske, okusno prepasane, kaker Venere. Plesalo se je povsodi in skozi celo leto. Svilene črevljičke, z biseri obšite so nosili peki; in ne le oni, ampak vsi, do vbozih doli, ki so si ob praznikih tudi hoteli to veselje privoščiti. Tisti, ki niso imeli, so si pa od imenitniših izposodili staro svileno obleko, keder so šli na griče okrog, in so trošili za mizo miloščino, ki jo so naberačili.“

Denar raste pri bogastvu vsaki dan in pri denarju so se prikazali bankirji. Bilo jih je tedaj v tergovskih mestih v Italiji vse polno. Benetke so se ponašale, da jih imajo sto. V Florenciji jih je bilo v trinajstem stoletju tudi sto. V Palermu jih je bilo v začetku petnajstega stoletja toliko, da so jedno ulico po njih imenovali. Bili so splošno lastniki ladij, ki so prevažale teržno blago. V zvezi so bili s ptujimi tergovci, do-

mačim pa so opravljali bankirsko službo, to je, menjavali so denar, poravnavali račune mej trgovci, domačimi in ptujimi. Tudi so navadno proti zastavi posojevali denar, kar je vodilo k oderuštvu. Iz nerešenih zastav so imeli največ dobička. Sicer pa so bile tudi obresti visoke. Postavne obresti so prese-gale 40 odstotkov. In da bi se omejila odertija, so vlade na-lašč dovoljevale še višje obresti, 65 do 70 odstotkov. Ven-der so v 15. stoletju znašale navadno postavne obresti 20 do 40 od sto.

Vsled pridig sv. Bernardina Sijenskega, sv. Jakoba Mar-škega, sv. Janeza Kapistranskega je postala odertija sramotna v ljudskih očeh. Kerščanski bankirji so za to zapuščali Italijo in se naseljevali zunaj nje, kjer so jih imenovali „lombarde“ ali „kaurzine“ (tako na Francoskem).

Ali oderuško zlo ž njih odhodom ni prenehalo. Potreba posojil je ostala. Na lombardovo mesto je prišel jud, ki je že prej bil tekmeec njegov. Njega pridige niso zadele, ker jih ni hodil poslušat. In, kaker je bilo videti, oderuštvo ni nikoli imelo nehati, ker je bil očetu vedno sin naslednik. V 15. stoletju so imeli v Italiji skoraj vse denarne trgovine ali banke judje v rokah.

Mejtem, ko so kaurzini in lombardi v svoji domovini, Italiji, bili vobče čislani možje, ki so iskali pogostoma le bolj zavoljo političnih zmešnjav drugod svojo srečo, so jih v tujini sovražili, ravno tako kaker jude, s katerimi so delili usodo. Zdaj so jih poklicali v mesto ko potrebne menjavce, kmalu so jih zopet ko oderuhe zapodili. Vsaj v Nemčiji so terjali za po-sojilo redno 43 $\frac{1}{3}$, pogosto pa tudi 60 do 80 odstotkov in še več. Kar jim je pa vender posebno veljavo pridobilo, je bilo to, da se jih je rimska kurija posluževala za pobiranje cerk-venih davkov. L. 1248 jim je Inocencij IV. dal častni naslov: Rimske cerkve posebni sinovi (Romanae ecclesiae filii specia-les). Ali svoj ugled so obračali v odiranje. Papeška naklonje-nost jim je sicer na mnogih krajih pripomogla do zmage nad judi. Splošno pa se je imelo judovsko oderuštvo ko manjše zlo, kaker kerščansko; dejanski so bili proti njim prizanesljiviši. Neredkoma so jih izrečno povabili v svoj kraj. S kakšnimi, skoraj neverjetnimi pravicami so jih hoteli tu in tam pridobiti, je razvidno iz pogodbe občine Todi. Ta občina se je namreč

(4. nov. 1420) dogovorila z neketerimi judi, da vstanovi me-njavnico in posojilnico (more hebraico). Po ti pogodbi so do-bili prostost vere in bogoslužja. Od posojil so smeli zahtevati 48 do 50 odstotkov. V soboto jim zastavljenih reči ni bilo treba vračati in po preteku roka so smeli poljubno razpolagati z nerešenimi. Pri vkrađenih zastavah je smel jud zahtevati po-sojeno glavnico in 33 odstotkov poverhu. Nobeden urednik, tudi cerkveni inkvizitor ni smel judov nadlegovati zavoljo ode-ruštva, ali jih pa siliti, da naj nosijo posebno obleko ali kako znamenje na nji. Verhu tega se jim je za prvih 15 let zago-tovilo oproščenje od davkov in določilo, da smejo le oni imeti posojilnice v Todih, kraj pa da smejo zapustiti, le, da štiri me-sece poprej to naznanijo, da je mogoče rešiti zastavljene reči.

Denar ima svoj čar. Kedor je bogat, pa bodi kedorkoli, ima ugled. Bogastvo judov je premamilo marisiketero mestno starešinstvo, da je prodalo judom za visoko ceno pravico bank. Naloživši jim posebne davke, jih je sprejelo marisketero mesto v upanju obogatjenja.

Bl. Bernardin ni bil tako kratkoviden. L. 1492, 31. marca je kralj Ferdinand kastiljski in aragonski izgnal okrog 165 ti-soč judov iz svoje države. Veliko družin je prosilo za spre-jem v Dženovi. Naš blaženi je dženovezom to gostoljubnost odsvetoval: „Ljubezen je izkazovati pred vsem“, tako je dejal, „kristijanom meščanom. Braniti je treba blagostanje in vero na-ših očetov zoper veliko nevarnost. Prihod toliko judov je za mesto velika nevarnost“ itd. — Ali niso ga poslušali. *)

*) Prav malo kristjanov je, ki bi bili podučeni, da so judje kristjanom res nevarni in škodljivi. Skoraj vsi kristjani menijo, da je današnje judovstvo po veri še tisto, kaker je bilo v stari zavezi. Ali že od l. 754 po Kr. se dele judje v karaite in taljudiste. Karaiti še derže sv. pisma. Stanujejo razkropljeno po južnem Ruskem, na Krimu, v Aleksandriji, Jeruzalemu in vshodni Afriki. V Avstriji jih je le nekaj stotin. Sploh jih je po številu malo. Močnejši, okrog 11 milijonov, so taljudisti.

Znano je, da že ob Kristusovem času vpliv pismarjev ni bil najboljši. Ohraniti bi bili morali mej ljudstvom duh postave. Učili so sicer ob sobo-tah v shodnicah, ali učili so namesto postave večkrat svoja mnenja, ali vsaj po svoje presukavali postavo. Ni čudno, da jih je Kristus ostro prijemal, da jim je n. pr. rekel: »Zakaj prestopate vi zapoved božjo zavoljo svojega izročila?« (Mat. 15, 3.) Pismarsko izročilo je prepreglo naposled vso po-stavo, jo na mnogih mestih premenilo, izpridilo ali celo izpodrinilo. In ker so po razdejanju Jeruzalema (72 po Kr.) ter koncu judovske države, postali fa-

Omembe vredne glede judov so besede, ki jih je govoril v Kremi: „To bom tu ponovil, kar sem rekel v vseh drugih mestih. Škodovati se jim ne sme ne na blagu, ne na osebi, ne v kateri koli reči. Tudi proti judom je treba pravičnosti in ljubezni, ker so iste natore z nami. To je, kar jaz povsodi pravim in kar ponavljam v Kremi, in kar želim, da se posluša; zakaj tako hoče pravi red, tako zateva kerščanska ljubezen. Vender je nič menj res, da cerkvene postave prepogosto občevarje, preveliko prijateljstvo ž njimi prepovedujejo. Dandanašnji si zavoljo tega nihče ne dela vesti. Ali kako morem biti jaz pridigar in o teh rečeh molčati? Judovski ode-ruhi prestopajo vso mero, davijo vbožce in se debelé od njih

rizejski pismouki (rabbini) edini voditelji judov, je to za mišljenje in življenje judov osodopolno. Mojzesove postave so bile tako doveršene, da se ž njimi ne morejo meriti zakoni najizverstniših postavodajavcev; le kerščanski nauk, kateremu so one pot pripravljale, jih presega. Sedaj pa vsa judovska vzgoja sloni na taljmudu, zbirki knjig, ki obsega ustno izročilo. Taljmud je prešel judom tako v meso in kri, da žive vsi po njem, dasi ga niso vsi brali. Taljmud je za juda, kar je za kristjana katekizem.

Nekaj taljmudovskega nauka: Judje verujejo v enega Boga. Ta bog more grešiti, in je tudi grešil vselej, keder je izvoljeno ljudstvo terdo kaznoval; sedaj pa obžaluje svoj greh in zdihuje cele noči. Joka se, in ako mu pade solza na zemljo, tedaj nastane potres. Ta bog moli in se uči taljmud. Perve ure vsakega dne ima z blaženimi rabbini šolo. V spornem vprašanju ne odloči on, mariveč pokliče rabbina sè zemlje, da ta odloči. Rabbini so po taljmudu nezmotljivi, vsi, pa naj bodo še tako nasprotnih misli. — Čudno je, kar pripoveduje taljmud o vstvarjenju judov. Duše judov so izšle vse iz desne strani božje, čiste strani; zato so judje čisti, brez greha, in ako jud greši, se ne more omadeževati, kaker ne oreh, pa naj pade v blato. Vseh nejudov duše izhajajo iz leve, nečiste strani božje; zato so tudi nečiste in bišveno hudobne da, nejudje niti ljudje niso, ampak le človeku podobna bitja, odločena v službo judu. — Nauk o Mesiji. Mesija bo jude rešil iz njih četerde sužnosti, to je rimske. Perva je bila egiptovska, druga assirska, tretja babilonska, četrta rimska; in ta traja od razdejanja Jeruzalema, torej že precej dolgo. Vstanovil bo posvetno kraljestvo. Vsa ljudstva se mu bodo podvergla. Judje bodo gospodovali čez ves svet.

Da obsega taljmud mnogo sovražnega zoper Kristusa in kristjane, ni bila skrivnost že sv. Jeronimu, ki je živel v začetku 5. stoletja, torej kmalu po spisanju taljmuda. Živel je dolgo časa v Palestini, bil popolnoma vešč hebrejščine, in je mnogo občeval z judi; vedel je torej mnogo, kar se je tikalo judov. Sv. Jeronim tedaj piše (v Razl. k preroku Amos, 1. pogl.): »Judje dan na dan preklinjajo v svojih shodnicah Kristusa Gospoda in kristjane pod imenom Nazareni«. Več se je zvedelo o sovražnosti taljmuda, ko se je več učeh nih judov, ki so dobro poznali taljmud, spreobrnilo h kerščanstvu.

premoženja, in jaz, ki živim od milodarov in se hranim s kruhom vbožcev, bom li vpričo tako groznih krivičnosti mustast pes? Psi lajajo, da branijo tiste, ki jim hrano dajejo, in jaz, ki me vbožci hranijo, bom gledal, kako se jim ropa, kar je njihovo, in bom molčal?“

Bilo je l. 1884. Bernardin je imel postne pridige v Mantovi. Na cvetno nedeljo je govoril v navzočnosti Friderika, vojvode Mantovskega, in njegovih dvornikov o dolžnostih knežjih in sploh kakeršnekoli svetovne oblasti. Edna tacihi poglobitvini dolžnosti za vladavca je, da hudobneže v strahu derži in ščiti poštene ljudi. Ako oblastniki v tem greše, bodo hudobneži nad slabotnimi svojo moč zlorabili. — Knez Friderik je bil skozi in skozi vojaška narava. Modrost bi bila torej

Taljmud daje predpise glede občejanja. V tem, kar predpisuje o vedenju judov mej seboj, večinoma ni najti nič spotekljivega. Podučenje je vzeto pogosto iz sv. pisma stare zaveze. To je pšenica v taljmužu. Na mnogih mestih pa se kaže očitno sovraštvu do vseh nejudov.

Judje se imajo za izvoljeno ljudstvo, bolje, ko druga ljudstva, ki pa so njih mnenju le njim v službo namenjena; zato menijo, da smejo zaničevati vse nejudje. Po Mojzesovi postavi to ni; le taljmud, napačna razlaga Mojze-sove postave, tako uči.

Taljmud uči, da bo Mesija le judom poslan, da jih bo naredil za gos-pode vseh narodov. Mesija, poslan za vse, ni bil po njih ošabnih mislih.

Tudi že v stari zavezi je bila zapoved: »Ljubi bližnjega, kaker sam sebe; ali, kaker iz evangelija vemo, so se ob Kristusovem času farizeji prepirali, kedo je pod besedo bližnji umeti, vsak človek ali le jud? In tu se odpre pred našimi očmi prepad mej kerščanstvom in judovstvom. Kristjan mora po Kristusovem nauku vsacega človeka ljubiti; taljmud uči, da je judu bližnji le jud.

Še več. Taljmud judu zapoveduje, škodovati nejudu: predvsem, da se jim ne stori nič dobrega, razen zavoljo miru, ali da svet poreče, judje so dobri ljudje! Zato se ne sme nič nejudu podariti, razen vupanju, da verne še večje darilo, ali, ako je pričakovati kakšna druga korist.

Taljmud zapoveduje, oškodovati nejuda na premoženju. Kristjanu je vsaka goljufija prepovedana; taljmud jo nasproti nejudom naravnost ukazuje. V peti knjigi Mojzesovi (23, 20) je zapisano: »Ne odiraj svojega brata!« Taljmud pa zapoveduje oderuštvo, češ, samo lastnega brata ne smeš odirati. Na zdravju škodovati in vmoriti nejuda je že po taljmužu pred bogom najzlaslužniše delo. — »Ne poželi svojega bližnjega žene«, tako v 5. knjigi Mojze-sovi; taljmud pa uči, da pod tem nejudovski žene niso obsežene.

Takih naukov je poln taljmud. Nismo povedali vsega; ali povedano zadostuje, da si nekako sodbo o taljmužu napravimo. Nočemo terditi, da bi vsi judje po teh taljmudovskih, nejudom sovražnih, zapovedih ravnali. Pravimo le: Taljmudisti so nevarni.

previdnost in škrornost svetovala pridigarju, tolikanj bolj, ker je bil knez sprejel tri sto frančiškanov, pregnanih iz beneške pokrajine ter je skerbcl za njih potrebe. Naš blaženi pa razserdivši se nad oblastniki, ki pospešujejo zlo, je spregovoril te ostre besede: „O le opozori kneza, nikoli ne bo pripoznal svoje krivde. Zaroti ga, posvari ga: nič se ne zgodi. Nikoli ne boš videl, da bi se popravila trohica po naredbi in skerbi njih, ki imajo oblast v rokah. Zavoljo njih pregreška, njih popustljivosti ali njih vlade ostanejo pravi, postavni lastniki svojega blaga oropani.“ Končal je Bernardin, kaker enkrat prej v Paviji. Zapustil je leco, ne da bi dal običajni blagoslov. Dvorniki so mermrali. Friderik odide razserjen iz cerkve, skliče svoje ministre in pokliče pred se pridigarja. Bernardin se ni obotavljal iti na dvor. Tam je rekel knezu: „Svitli gospod! Evangelijska prostost ima pravico knezem svete dajati, na njih dolžnosti jih opomniti, njih zmote in napake grajati in karati. Sicer imenovan ni nihče bil. Ali ako se kakšnega pogreška, ki sem ga grajal, spoznate krivega, zarotim vas, da ga popravite in z veliko večo dobro voljo poslušate pritožbe vbogih in nesrečnih“.

— „Jaz se nobene teh reči krivega ne čutim“, odverne knez. „Jaz se ne spominjam, da bi bil kedaj od sebe zapodil keterega vbogega“.

— „Ne vi, ali vaši ljudje so, ki ne puste prití do vas tožeb vdov in sirot. Tu skrivaj pred vašimi svetovavci povem, česer nisem hotel reči javno, dolu z lece“.

Dvorniki so prišli v zadrego. Nahajal se je mej niimi tudi jud Evzébij, knežev bankir in prijatelj. Prav ta je bil v živo zadet, ko si je dal Bernardin prinesti „pravo“ (Decretales), odperl knjigo in prebral odlok Innocencija III.: „Zapovemo knezem in vsem vladavcem prisiliti jude, da vernejo kristjanom iz oderuštva pridobljen denar, in velimo vsem kristjanom, naj jih imajo za izobčene, dokler se dotično povračilo ni storilo.“ (Cap. Post miserabilem, Extr. de Usuris.)

Knez blaženemu ni zameril. Mariveč je stegnil prijazno svojo roko proti njemu: „Pridigar, je rekel, je dopolnil svoje opravilo izverstno, želel bi, da bi tako vestno vsak tu storil svojo dolžnost.“ In ko je bl. Bernardin vstanavljal tako imenovani „mont“ v Mantovi, ga je knez prvi, podpiral.

Braniti se, vender brez silovitosti, odbijati, vender ne napadati, to je bilo Bernardinovo geslo v boju zoper judovsko oderuštvo. Z eno roko je moral mnogim zaslepljenim, ki so se bratili sè sovražnikom, mreno z oči potegniti, z drugo pa ljudsko strast, ki je govorila o maščevanju, klanju in plenjenju, berzdati.

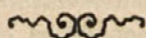
Znano je, da so jude zavoljo oderuštva pregnali, tako (Španijo smo že omenili) iz Saške l. 1432; iz Špire in Curiha 1435; iz Moguncije 1438; iz Avgsburga 1439; iz Bavarske 1450; iz Berna in Olomuca 1454; iz Erfurta 1468. V Kostnici in sosednih mestih so jih vergli l. 1446 v ječe. 1397 so jih preganjali na Štajerskem in Koroškem. 1496 so dosegli štajerski, koroški in kranjski stanovi od Maksimilijana I. njih izgnanje. V Ljubljani so venderle do l. 1510 še ostali. *)

Priprosto ljudstvo ni poznalo judov, kaker po oderuštvu in hudobijah, o katerih je slišalo; n. pr., da so v Tridentu zveršili obredni umor, vzemši dečku Simonu kri. Sovražilo jih je, ker so si iz ljudskega pomanjkanja kopičili bogastvo. Verska nesterpnost ni imela pri tem nič opraviti. Našemu misijonarju je bilo treba berzdati ljudsko maščevavnost. Vselej se mu ni popolnoma posrečilo. Tako v Florenciji. Vkazal je zbrani mladini, iti skupno molit v neko cerkev za spreobrnjenje judov. Na potu si mladi ljudje zmislijo, da bi bila bolja, kaker molitev, „demonstracija“. Pridobili so stariše. Vso Florencijo so spravili po koncu. Do kervavih izgredov pa vender ni prišlo.

Da ni govorilo iz Bernardina sovraštvo zoper jude, je bila priča Dženova. Neki španski izgnani judovski mladenič je hodil najprej iz radovednosti poslušat pridige našega blaženega. Bolj in bolj je spoznal resnicoljubnost pridigarjevo; naposled se mu je približal in ga prosil kersta. Kar najslavesniše mu ga je podelil, ter imel pri tisti priliki čudovito lep nagovor. Mladenič je pozneje vstopil v samostan Sv. Marije Milostne, kjer je pobožno živel in lepo vmerl. —

*) Valvazor pripoveduje nekako takole: »V letu 1496 so se pritožile tri dežele Štajerska, Koroška, Kranjska, cesarju Maksimilijanu o judih, češ, da morajo kristjani od njih prenašati veliko zasramovanja in zaničevanja, zlasti zavoljo Najsvetejšega; da so judje mnogo kersčanskih otrok terpinčili, poklali, vzeli jim kri, razen tega mnoge kristjane tako visoko rubili in goljufali, da so za redli v veliko stisko in škodo.«

„Izogibajte se judov!“ smo rekli, da je bilo načelo Bernardinovo. Ali dobro je vedel, da se bodo njegove besede pozabile. Treba je bilo zdatnišega sredstva: podreti je bilo mostove, ki vodijo kristjana v judovski del mesta. Treba je bilo poskerbeti za to, da kristjani ne bodo hodili več k judom na posodo jemat.

Drugi shod avstrijskih tretjerednikov v Inzbruku.

P. V. K.

(Dalje).

Na mali šmaren torej o polu peti uri zvečer se je začel ta znameniti shod. Odperl ga je predsednik pripravljavnega odbora ravnatelj deželne hranilnice M e n n e l s pozdravljenjem vseh pričujočih, zlasti pa imenitniših gostov, katerih je tudi bilo lepo število. Zastopani so bili najrazličniši stanovi in vsi avstrijski narodi. Pripravljavni odbor je nasvetoval ko predsednika shoda dekana Jožefa Langa, kar je zbor veselo sprejel.

Nato je nastopil torej predsednik g. Jožef Lang, dekan in državni poslanec gornjeavstrijski in govoril je tako lepo in spodbudno, da bi se nam zdelo škoda, ke bi naši bravci ne zvedeli vsaj glavnih njegovih misli.

„Tretji red, prečastiti“, tako je nadaljeval po kratkem uvodu, „se je do zdaj morda v preveliki skromnosti deržal kota in zato sem ter tja ni našel priznanja. Zdaj je prišel pa čas, ko se ima pokazati v javnosti, da si pridobi prostora na sôncu. Tretji red ima skrite, pa vspešne moči, ki imajo priti v življenju vernih prebivavcev naše Avstrije do polne veljave.

Če se ozrem na drugi splošni shod avstrijskih tretjerednikov, mislim, da je rešeno težko vprašanje, narodnostno vprašanje. Tukaj so denes, pri vsej ljubezni do lastnega naroda, vsa ljudstva Avstrije zbrana na skupnih tleh, tleh katoliške cerkve, katoliške vere.

Glavna naloga našega shoda se mi zdi, moji prečastiti, da je ta, da ljudstvo za tretji red pripravimo. Ljudstvo mora

ta prezirani in zaničevani red zopet spoznati in zanj pridobljeno biti. Ljudstvo je pa treba tudi prepričati o velikem pomenu redovnega stanu sploh in je navdušiti zanj. Zakaj prvi napad naših nasprotnikov, ki so se kedaj zoper sv. cerkev vzdignili in se denes vzdigujejo, velja katoliškemu redovništvu. Kerščanski redovi se morajo sè sveta spraviti, to je njih geslo. Mogočniki brezverske Francoske so iz domovine pregnali svoje najplemenitiše sinove, v Španiji in na Portugaljskem *) se pripravljajo, da prav to store. . . In to se godi v stoletju, ki je polno osebne prostosti! Ali naj bo še toliko ministrov in deržavnikov, ki čutijo v sebi poklic za cerkvene očete, cerkvene postavodajavce, kerščanskih redov ne bodo nikedar in nikoli sè sveta spravili. Oni so namreč bistven del kerščanstva, najlepši cvetovi katoliške cerkve, evangelij Jezusa Kristusa v njegovi najkrasnejši razlagi. Redovi imajo pravico do obstanka v nauku Zveličarjevem, v evangelijskih svetih. Mladenič pride k Zveličarju ter ga vpraša: „Učenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?“ In Zveličar mu odgovori: „Ako hočeš v življenje iti, derži zapovedi“. Mladenič pa s tem odgovorom ni zadovoljen. Notranji glas mu pravi: „Ti si za kaj višjega rojen, za kaj plemenitišega vstvarjen“; pravi torej zveličarju: „Zapovedi sem deržal od svoje mladosti. Kaj mi še manjka, da bom popolnoma?“ In Zveličar: „Ako hočeš popolnoma biti, prodaj vse, kar imaš, daj ubogim in potem pridi in hodi za menoj!“ Ali ne samo temu mladeniču je veljal ta klic, ampak stoterim in tisočerim v preteklosti, sedanjosti in prihodnjosti. Te duše imajo sveto pravico do tega, da smejo v tihi samoti, v tihih samostanskih celicah iskati miru, keterega svet ne more dati. Prazen je ugovor, da je cerkev obstala že stoletja in da ni bilo redov; obstati bi torej mogla tudi zdaj brez njih. Visokočastiti! Berhek vojak gre v boj in zgubi tam roke in noge. Domov se verne pohabljen. On lahko še živi, pa nikar ne vprašajte, kako. Pohabljenec je, ni več lep, ni več berhek. Tako lahko tudi cerkev živi brez redov, ali podobna bo tistemu pohabljenecu. Kaker hitro pa ima cerkev v kaki deželi polno prostost, takoj zacvete redovno življenje, ravno tako

*) Kaker je znano, se je to na Portugaljskem že zgodilo. In zdaj je tam prepovedana tudi duhovniška obleka; če se kedo v nji prikaže, ga sme v ječo vreči kedor koli. Portugaljska 'prostost'!

kaker v puščavi tam, kjer izvira hladen studenec, trava zopet požene in raste, če je bila še toliko krat izervana. Ali mar redovniki nič ne store za človeško družbo? Ali niso bili redovniki, ki so nam rešili zaklade starega veka mej viharji srednjega? Ali niso redovniki tisti, na katerih ramah sloni misijonska delavnost? Ali niso samostani ognjišča znanosti, zlasti bogoslovnih? Posebno pa nam kažejo redovi tja na višji svet, na to, kar je nadnaravno, kar je zunaj tega sveta.

Terdi se pogosto, da so redovniki odtujeni svetu; da so preveč od sveta oddaljeni, kaker da bi se mogel njih blagodejni vpliv opaziti. Visoko častiti! Sonce je tudi daleč od naše zemlje in vender ima sè svojimi svitlimi in ogrevajočimi žarki neizmeren vpliv na njo, in nikedar ga ne bo mogoče nadomestiti z električno lučjo.

Človeštvo potrebuje vzorov. Zakaj s tistim modroslovjem, ki pravi, da naj človek vživa, dokler se izživi, bo šel svet v pogubo, gotovo pogubo. Rešil pa ga bo vbogi kapucin, vbogi frančiškan, ki bo oznanjal ljudstvu nasprotni nauk, ki bo rekel: Jaz sem postal radovoljno ubog, zato da bi tudi drugi ljudje ne navezovali svojih serc preveč na dobrote tega sveta, ampak tudi na Boga zaupali. Jaz sem naredil obljubo devištva, da bi pokazal, da človek lahko premaga meso in hudo nagnjenje. Jaz sem dal svetu zgled pokorščine ob času, ko se ljudje puntajo zoper vsako oblast, ko prederzno tergajo najsvetejše vezi spoštovanja.

V vseh časih so imeli zato kerščanski redovi v verskem in družabnem oziru velik vpliv. Zlasti pa je patrijarh asiški tisti, ki je pustil sled za seboj skozi stoletja. Neki svobodomiselní poslanec mi je enkrat rekel: „Najznamenitiša oseba v drugem tisočletju katoliške cerkve je Frančišek Asiški. On je znal po svojem uboštvu, po svojem nauku o delu in svoji ne-sebičnosti tako vplivati na množice, kaker nihče pred njim; on je pojasnil evangelij v njegovi prvotni obliki.

S čim pa je sv. Frančišek vplival tako močno na množice? Ali ni res, da s tem, ker je vstanovil tretji red? tisti red, ki je namenjen vernim, ki mej svetom žive? Zakaj tudi verni mej svetom živeči se morejo deržati in naj bi se deržali besed Zveličarjevih: „Hodite za menoj!“ Da, jaz bi rekel, ravno dandanašnji, ko je ne majhin del visokih kre-

posti naših očetov izginil, ko strasti, že tako močne in mogočne dovolj, še vedno več zahtevajo, ravno dandanašnji je tretji red prav zelo potreben. Nihče manjši kakor papež Leon XIII. je zato pozval človeško družbo k zbranosti duha in serca nasproti merzlični razdraženosti in brezkončni pohlepnosti po raztresenosti in zabavah. On je družbo pozval h kerščanskemu mertvičenju in zatajevanju samega sebe nasproti splošnemu pomehkuženju in strastem ki se jim vdaja, in pozval je svet h temu sè vsem povdarkom. Mi vemo, papež Leon, preblaženega spomina, je bil od svoje matere pobožno vzgojen. Od svoje mladosti je sv. Frančiška častil in ljubil, ter je pozneje ko tretjerednik postal njegov sin. Da bi pa svoje ravno povedane namene dosegel, je takoj, ko je vladanje katoliške cerkve v roke vzel, tretji red priporočil ko močno sredstvo proti škodam sedanjosti. V svoji okrožnici iz leta 1882 je tretji red slavil in poveličeval in v poznejši okrožnici (iz leta 1883) je polajšal vodilo in sedanjim časovnim razmeram primerno uravnal. . . .

Visoko častita družba! Tretji red ni, kakor se pogosto terdi, poskus k rešitvi socijalnega vprašanja, tretji red je rešitev sama. Zato ni sramota, ampak čast in odlikovanje pripadati ko ud tretjemu redu. Ljudstvo je mogoče le tedaj zboljšati, če se zboljšajo posamezni. Varnostne postave, ki se delajo, so le kerparija, dokler ni vsaki posamezni pobojšan, dokler niso posamezni vneti zato, da sprejmejo v se duha sv. Frančiška, v katerem je vtelešen duh Kristusov.

Sv. Frančišek Asiški je denes kakor tedaj mož, kateri edini more pomagati bednemu človeštvu. Ali ne bi morali zato vsi, veliki in majhini, ubogi in bogati, možje vede, politiki in državniki, ali ne bi morali vsi navdušeni biti za tretji red? Pri tem zborovanju, visoko častiti, bomo videli tudi, da je dolžnost tretjerednikov, ne samo v izbici domačo pobožnost opravljati, kakor se nasprotniki norčujejo. Storili bomo tudi to. Udje si bodo prizadevali, da bodo doma in v cerkvi molili in k obhajilni mizi pristopali, in zakaj? da dobe moč, po kateri bodo mogli dolžnosti poklica spolnovati, da bodo šli v svet in pri svitem dnevu dela vere doprinašali.

Za duše goreči visokočastiti škof Linški je rekel pred več meseci pri nekem zborovanju: „Naša vera ni služba božja v

grobišču, mi nočemo doli stopiti v skrivališče, da bi ne mogli videni biti. Naša vera je čila in živa, mi moramo vun mej svet in gledati in paziti, da načela naše svete vere v javnem življenju, povsod in v vsakem oziru do veljave pridejo! Mi hočemo delati dela usmiljenja. Zares! Udje tretjega reda imajo biti angelji usmiljenosti; zakaj v službi ljubezni velja: Kedor je zadostil najboljšim svojega časa, ta je živel za vse čase. Potem bo tretji red mnoge z magnetno močjo na se potegnil. Tretji red mora vun v svet in mora svoje čete vverstiti v vojsko, ki je poklicana v boj za najsvetejše dobro človeštva, za za vero in kulturo.

Sv. Frančišek Asiški je samega sebe in svoje tovariše rad primerjal s kraljem Arturjem in njegovim omizjem. Kralj Artur je imel veliko dvorjanov; tam so bili zbrani najboljši možje, najhrabriši vitezi, najlepše gospe sveta. In ti plemeniti hrabri vitezi so šli v svet, da bi se bojevali zoper nevernike. Koliker jih je prišlo iz teh bojev zmagovitih, so bili sprejeti mej omizje kralja Arturja. Mi, ki smo udje tretjega reda, smo že sprejeti mej omizje kralja Arturja; ali če smo tudi že mariskako zmago dosegli, vender ne smemo rok križem deržati, tudi še dandanašnji moramo iti vun in bojevati se zoper nevero in ali ko zmagavci domov se poverniti ali pa ko marterniki vmreti, kaker pravi tretje poglavje našega vodila; zakaj hraber je zmagavec leva, hraber premagavec sveta, hrabriši, kedor je samega sebe premagal.

Visoko častiti! Ali ni dandanašnji sovražnikov dovolj? ali niso naši sovražniki neprenehoma na delu, da razširjajo nevero? In ali ne praznuje nenravnost v besedi in podobi zmagoslavje v javnem življenju, ne da bi javna oblast kaj storila? Ali nismo doživeli, da so Pij X radi njih Boromejske okrožnice postali predmet obrekovanja in sovraštva? Kaj so storili sv. oče? Ali niso govorili resnico? Ali niso povedali, kar so pravili zvedeni katoliški in protestantovski pisavci že pred njimi?

Sv. Frančišek je rekel v svojem testamentu, da imajo tri čednosti odlikovati tretjerednika: ljubezen do vboštva, ljubezen do molitve in pokorščina do sv. očeta. Vsaki zvest sin sv. Frančiška Asiškega bo imel torej pokorščino do sv. očeta zapisano na svoji zastavi. In če nasprotniki

zoper papeža besnijo in divjajo, bo zato naša ljubezen in udanost do njega vedno večja in gorkejša. Ne bomo pa samo zvesti sinovi sv. Petra in papeža, mi smo tudi zvesti otroci našega deželnega očeta. . . . Ne samo pravice cerkve branimo, tudi pravice prestola visoko čislamo. Da, prestol ima svojo najmočnejšo in najterdnjšo oporo v tistih, ki so napolnjeni z duhom sv. Frančiška. Če pa hočemo, prečastiti, korenjaška telesna straža biti papežu in cesarju, tedaj ne smemo biti razdvojeni, ampak tesno združeni. Le združeni smo moč in postanemo kamen granit. Ali veste, v čem obstoji skrivnost modernega vojskovanja in zmagovanja? V tem, da se morejo v najkrajšem času, koliker se da, velike čete na določen kraj postaviti. In če nočemo v duhovnem boju prepozno priti, tedaj mora eden biti, ki ukazuje in more čete koliker mogoče hitro v neki gotovi smeri poslati na bojno polje. V organizaciji torej je naša moč, in zato bo na pričajučem tretjerednem zborovanju organizacija glavna reč dnevnega reda. . . .“

Tako predsednik, dekan Lang. Odobravanje, ki se ga poslušavci že mej nagovorom niso mogli zderžati, se je pokazalo zlasti ob koncu z veliko navdušenostjo. Nato se je na predlog predsednikov sklenilo poslati po berzobjavu udanostne izjave sv. očetu, presvitemu cesarju in nasledniku njegovemu kaker tudi prečastitima generaljnima ministroma kapucinskemu in frančiškanskemu.

Ko se je to zgodilo, se je vzdignil brnski škof, Nj. Prevzvišenost grof Huyn, h kratkemu, pa prav priserčnemu nagovoru. Zlasti je bilo ginljivo, ko je pomišljal, kako naj bi nagovoril zbrane množice, in se slednjič ko tretjerednik odločil, da jih nagovori z ljubeznjivimi besedami: moji ljubi bratje in sestre!

Ker je bilo mej zbranimi tudi mnogo Moravcev in Čehov, jih je pozdravil tudi v njihovem domačem jeziku.

Nato je prebral provincijalј severno tiroljske kapucinske provincije, p. Konstantin Brugger, pismo preč. generaljnega ministra kapucinskega, v katerem pozdravlja tretjeredni shod in mu pošilja pozdrav miru.

Tudi naši kranjski tretjeredniki niso zaostali. Vdeležili so se shoda: ljubljanski frančiškan, marljivi organizator tretjega reda, p. Ernest Jenko, vitez Nikolaj pl. Gutmannsthal, g.

Janez Vagaja, c. kr. poštni nadkontrolor v pokoju in pa šest nemščine zmožnih ljubljanskih tretjerednic. Zaradi splošnosti shoda je bil p. Ernest povabljen, da bi v slovenskem jeziku pozdravil navzočne slovenske sobrate in sestre, potem pa v nemškem jeziku cel shod v imenu vseh slovenskih tretjerednikov. Nagovoril je torej pričujoče nekako tako:

„Predragi bratje in sestre! Veseli me, da morem denes tukaj na drugem splošnem avstrijskem tretjerednem shodu, na katerem je zbrana ogromna večina le nemško govorečih bratov in sester, pozdraviti vas v domačem slovenskem jeziku. Pozdravljeni torej v lepi deželi, kjer je stala zibel mojega redovnega življenja. Prišli ste, da ogledate nje mesta, nje visoke gore in lepe doline, in da spoznate Bogu in cesarju vdano, dobro tiroljsko ljudstvo. Toda to ni bil vaš glavni namen. Prišli ste zlasti zato, da se na tem splošnem avstrijskem tretjerednem shodu, poučite, kako koristen in vzvišen je III. red sv. Frančiška, katerega udje ste, da se poučite tudi, kako mora biti III. red povsod enako vrejen ali organiziran, da bo mogel doseči svoj vzvišeni namen. In česar se boste tukaj naučili, to boste skušali potem v svoji domovini zveršiti. (Na dalje je govoril nemški :) Pozdravljam najpriserčniše drugi splošni tretjeredni shod v Inzbruku, v imenu vseh slovenskih tretjerednikov, ki so ali tukaj pričujoči ali doma, ali pa sedaj v Sveti deželi, in želim, da bi ta drugi avstrijski tretjeredni shod prinesel čeli Avstriji najboljših sadov. Zato kliče m: Po drugem splošnem avstrijskem tretjerednem shodu tertius Ordo S. Francisci vivat, crescat, floreat. Tretji red sv. Frančiška vivat, naj živi, naj se predrami, če še spi, crescat, naj raste, naj se vstanovi in razširi tja, kjer ga še ni, floreat, naj cvete in prinaša zaželenih, najboljših sadov. To pa smemo pričakovati le tedaj, ako stori vsak svojo dolžnost, voditelji, kaker tudi posamezni udje, ako bomo, ne ozi-
raje se na eno ali drugo narodnost, viribus unitis, sè združenimi močmi, ko sinovi in hčere enega očeta sv. Frančiška Asiškega, vsi skupno sodelovali“. —

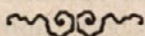
V imenu našega preč. p. generaljnega ministra je pozdravil shod njegov tajnik p. Amand Zuljebek (Sulzböck), ki je prebral tudi njegovo pismo, oddano v Kamniku na Kranjskem. Preč. p. generalj bi se bil rad osebno vdeležil shoda, pa

je bil zadržan po našem provincijalnem kapiteljnu, ki je bil ravno tiste dni v Ljubljani pod njegovim predsedništvom.

Vseučilišni profesor dr. Fasbender je v zbranih besedah pozdravil pričujoče v imenu katoličanov nemškega kraljestva.

Za njim je stopil na govorniški oder p. dr. Ekspedit Šmid, frančiškan bavorske provincije, ter je imel prvi slavnostni govor: „o kulturno zgodovinskem pomenu tretjega reda“.

(Dalje prih.).

Častitljivi Friderik in njegovi tovariši,

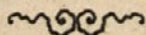
frančiškani, praški marterniki. *)

Cesar Rudolf II. je v Pragi sezidal samostan sv. Marije Snežnice, da bi v njem frančiškani stanovali, nevedne učili, grešnike spreobračali in verne varovali pred krivo vero. Pobožni redovniki so se precej lotili tega dela; sè vso gorečnostjo so pridigali, dobre knjige pisali in za čiste verske resnice se potegovali. Očividno so se ogoljufani grešniki spreobračali. Krivoverci husiti in kaljvinci so frančiškane zato sovražili in skienili pomoriti vso samostansko družino. Ko je prišel 13. februarja l. 1611 nadvojvoda Matija sè svojo vojsko pred Prago, se je samostanska družina pripravljala na smert; molili so in prejemale svete zakramente, ker so slutili, kaj jih čaka. 15. februarja zjutraj vdere podivjana mestna soderga v frančiškansko cerkev, začne razbijati svete križe, in podobe svetnikov, in grabiti svete posode in mašno obleko. Pater Janez Martinez, Španjec, je hotel vzeti presveto Rešnje Telo iz tabernakeljna in ga rešiti; ko je že imel ciborij sè svetimi hostijami v roki, mu eden razbijavcev roko odseče; svete hostije so se raztresle po tleh, in divjaki so jih poteptali. Pater Janez jim je branil, ali krivoverci so mu z mečem glavo preklali. Potem so vderli v samostan in vbili vsakega frančiškana, ki so naleteli nanj; patru vikariju Frideriku Bahstajnu, Pomorjancu, so serce prebodli; patra Simona, francoskega spovednika, so s polenom

*) Glej P. Sylvester Winkes, Seraphischer Tugendspiegel, 14. Februar. Acta O. M. ann. 1909. Fasc. 5. pag. 220.; 1910 Fasc. VIII. pag. 258.

na tla pobili in z mečem prebodli; patru Jerneju iz Bergama, italijanskemu spovedniku, so glavo in kosti sterli; dijakona Hijeronima iz Milana so z mečem prebodli, ko je klečal pred Marijino podobo na samostanskem hodniku. Subdijakona Gašparja iz Lombardije, klerika Jakoba iz Avgsburga in brata lajika Didaka, Nemca, so z orožjem podili v zvonik in od tod na cerkveno streho, kjer so jih vstrelili in dolu mej druhal vergli. Kleriku Klemenu so sè sekiro glavo razklali; starega brata Krištofa, lajika, so z orožjem vbili; brate lajike Janeza, Italijana iz Pize, Nemca Emanuela in Antona in klerika novince Janeza na kosce razsekali. Tri ure so morili ter vbili 14 frančiškanov, vse, ki so bili takrat v samostanu. Njih trupla so tri dni ležala nepokopana; še le tretji dan so se verni upali v samostan. Trupla ubitih redovnikov so zavili v rjuhe in jih v kapeli na samostanskem hodniku skrivaj pokopali. Čez pet let so jih našli še sveža, iz ran je še kri curlela. Tedaj so jih prenesli v kapelo sv. Mihaelja, kjer so še dandenes. Ljudstvo jih zelo časti in Bog jih je z mnogimi čudeži poveličal. Cerkev preiskuje njih zadevo, da bi poterdila njih češčenje.

P. A. F.

Naša stoletnica.

Ko smo govorili zadnjič o naši kostanjeviški stoletnici, nam ni bilo še znano, ali se bo in kako in kedaj se bo obhajala; nismo torej naših vsaj bližnjih bravcev mogli še povabiti k dotični cerkveni slovesnosti. Ko se je pa vkrenilo, kar je bilo treba in je naš prevzvišeni Knez Nadškof drage volje obljubil v ta namen v naši cerkvi opraviti pontifikaljno sveto mašo berž v nedeljo po prazniku razglasenja Gospodovega, 8. prosinca, se je to hitro oznanilo po tukajšnih katoliških političnih listih, slovenskih in italijanskih, in verno goriško prebivavstvo je bilo oznanila veselo.

V soboto, 7. t. m., se je cerkev opravila, koliker se je dalo v naglici, zlasti se je seveda veliki altar olepotičil sè zelenjem in cveticami, koliker je bilo v tem letnem času moč. Verhu zvonika se je razobesila velika černorumena cesarska

zastava, pod njo nad velika cerkvena vrata belorumena papeška. Zvečer, ko je odzvonilo k avemariji, je slovesno priterkavanje in skromno razsvetljenje samostana in zlasti prostora pred cerkvijo in cerkvenega stolpa naznanjalo mestu in okolici praznik, kakeršnega na Kostanjevici, kar stoji, najberž ni še bilo in ga pač tudi nihče zdaj živečih ne bo v drugič videl.

Natančneje sta imela namen tega praznovanja pojasniti zbranim poslušavcem dva cerkvena govora, slovenski predpoldnem mej veliko mašo, italijanski na večer pred slovesnimi litanijami, „Te Deum“ in blagoslovom s-presvetim Rešnim Telesom. Za prvega je bil naprošen bivši naš provincijal in generalni definitor, sedanji gvardijan svetogorski v. č. p. Konstantin; drugega je prijateljsko prevzel prečastiti monsinjor prošt goriškega metropolitskega kapitula, državni poslanec dr. Faidutti, ki je poleg prevzvišenega kneza nadškofa tudi največ storil, da se je slovesnost lepo in srečno zveršila.

Za temi glavnimi vdeležniki moramo na prvem mestu imenovati našega sedanjega provincijalnega ministra v. č. p. Angelja, ki nas je že v soboto opoldne razveselil s svojim prihodom iz Kamnika; ko lektor bogoslovja je ostal namreč tam tudi ko provincijal.

Dalje bodita posebej imenovana prečastita kanonika goriška, monsinjora Pavletič in Trevisan, ki sta pri veliki maši knezu nadškofu asistirala ko častna diakona, v. č. gospoda korni vikarij vitez Sion in knezo-nadškofijski tajnik prof. Ličan, ki sta tudi opravljala svoji službi pri altarju ob enim s potrebnim številom (11) gospodov bogoslovcev. Orglal je v. č. gospod kn.-šk. računski revizor Setničar. Ko posebej povabljeni gostje so bili nadalje pričujoči v. č. g. profesor bogoslovja dr. Srebernič, v. č. gospoda župnika Kokošar od Sv. Ignacija in Rojec mirenski; v. č. predstojniki ali zastopniki goriških samostanov, kapucinskega, jezuitskega in vsmiljenih bratov, tudi dunajski prior in pater provincijal vsmiljenih bratov; pričujoča sta bila tudi dva patra benediktinca, gosta prevzvišenega kneza nadškofa. Ko diakon in subdiakon sta asistirala pri slovesni maši dva naša mlajša patra, p. Oton sè Svete gore in p. Bernardin, lektor našega domačega učilišča. Ljudstva pa se je sešlo iz mesta in okolice toliko, da je bila cerkev natlačeno polna in je bilo pri slovesnem vходу kneza nadškofa,

kmalu po deseti uri, le z nekoliko težavo mogoče od velikih vrat se preriti v prezbiterij.

Mej vhomom in potem pri veliki maši so, pod vodstvom samostanskega vikarija in organista p. Aleksandra, peli naši pevci v posebno zadovoljnost prevzvišenega kneza nadškofa in gotovo tudi vsega zbranega ljudstva.

Po evangeliju je bila slovenska pridiga, ki jo je imel, kaker že rečeno, v. č. p. gvardijan svetogorski. Kaker natorno, je govoril o češčenju Matere božje, najprej na Sveti gori in potem na naši Kostanjevici; saj je bila namreč nekedanja svetogorska družina, ki se je leta 1811 iz goriškega frančiškanskega samostana preselila na Kostanjevico ter se tu v nepreterganem nasledovanju ohranila do današnjega dne. Kaker je ta redovna družina od leta 1566 do 1786, torej skozi 220 let na Sveti gori gojila češčenje Matere božje, tako od l. 1811 do 1911 na Kostanjevici; na Sveti gori pa se je zbrala pred 10 leti na novo ustanovljena frančiškanska družina ravno tiste kranjske redovne okrajine. In spomina vredno je, da se je to zgodilo, ko je to okrajino vodil današnji pridigar, p. Konstantin, izročil je pa novi redovni družini, v imenu kneza nadškofa Misija, samostan in svetišče svetogorko tadANJI monsinjor kanonik dr. Frančišek Sedej, sedanji knez nadškof, ki je zdaj na prestolu sede poslušal slavnostno pridigo in po pridigi zapevši slovesni „Credo“ nadaljeval sveto mašo.

Sv. maša se je doveršila, kaker je v škofovskem obredu predpisano. Po maši je prišlo pa na versto, česer ljudstvo morda ni pričakovalo, ker se ni moglo na znanje dati o pravem času. Bralo se je namreč na glas v latinskem jeziku pisano naznailo iz Rima, da so sv. oče dovolili knezu nadškofu ob tej slovesni priliki vernim podeliti v njih imenu blagoslov, s katerim je sklenjen popolnoma odpustek za vse, ki v ta namen po vrednem prejmejo zakramenta sv. pokore in presv. Rešnega telesa. To se je nato povedalo zbranemu ljudstvu v italijanskem in slovenskem jeziku in potem je prevzvišeni knez nadškof na glas in slovesno podelil papežev blagoslov. S tem je bila dopoldanska služba božja končana.

Natorno je pa in navadno ob takih prilikah, da se po službi božji pri skupnem obedu tudi telesu da, kar telo potrebuje, in postreže gostom, koliker je mogoče, primerno njih

stanu in dostojanstvu. Vabijo se, da se jim spoštovanje in ljubezen izkaže in tudi oni sprejemljejo vabilo iz ljubezni in spoštovanja do tega, ki jih je povabil; saj bi jedli in pili doma morda lahko boljše ali vsaj bolj po svoji volji in zložnosti. Tudi pri nas se je vabilo, ne zastran dobre jedi in pijače, temuč zaradi ljubezni in spoštovanja, sloge in edinosti mej svetovno in redovno duhovščino in v znamenje hvaležnosti za dobrote, ki jih je prejemal samostan skozi dolgih sto let od tukajšne najvišje cerkvene oblasti in svetovne in redovne duhovščine, kaker tudi od vernega prebivavstva mesta in dežele. Seveda bi se bilo želelo povabiti mnogo več naših blagih prijatelov tako duhovnega kaker svetovnega stanu, kar pa že zavoljo pomanjkanja prostora ni bilo mogoče. Naših gostov je bilo torej le nekaj nad 30 oseb, namreč prevzvišeni knez nadškof, monsinjor prošt, dva mons. kanonika in ostali že imenovani gospodje duhovniki in bogoslovci. Ko zastopnika svetovnega stanu pa smo s posebnim veseljem sprejeli našega blagega prijatelja in dobrotnika, blizu 88-létnega meščana goriškega, g. Petra Laščaka, ki v svoji visoki starosti še vedno lahkih nog prihaja k nam na „Kapelo“ ter si upa peš celo na Sveto goro, in, kar je še posebno vredno, da povemo, z veseljem in brez naočnikov vsaki mesec prebere svoj zvezek „Cvetja“ — častitljiv starček, kaker jih je pač malo v naši slovenski domovini.

To so bili torej naši gostje. Da se jim je skušalo postreči, koliker je bilo mogoče, to je res in gotovo ni treba še le opravičevati. Vender ob takih prilikah ljudje ne sedejo za mizo le, da bi jeli in pili. Tudi pri nas je bilo pričakovati, da se spregovori od ene in druge strani slovesnosti primerna beseda, kar se je tudi zgodilo. Pervi je vstal naš v. č. p. provincijal ter v prijaznem nagovoru pozdravil prevzvišenega kneza nadškofa ter ga zahvalil za Njegovo posebno naklonjenost do našega reda in tega samostana. Spomnil se je tudi dobrot, ki jih je prejemal ta samostan skozi vse stoletje od višje duhovne oblasti kaker od duhovnikov sploh, zlasti neke terih že rajnih posebnih dobrotnikov, ki jih je po imenu omenil, dalje dobrot, ki so jih izkazovali samostanu goriški prebivavci o priliki nesreč, ki so nas zadele, zlasti leta 1878, ko se je vert spred samostana vtergal in v dolino sesul, in leta 1882,

ko je ob nevihti strela vdarila v dervarnico in je streha na nji in seno pod njo in več sežnjev derv pogorelo. Dobri goriški prebivavci so samostanu v obeh primerih radovoljno priskočili na pomoč, da se je škoda več ko popravila. Naj bi se nam ta naklonjenost in ljubezen tudi na dalje stanovitna ohranila.

Kmalu za p. provincijalom je vstal prevzvišeni knez nadškof in ž njim seveda vse omizje. V priserčnih besedah se je spomnil dogodka iz svoje mladosti, ki ga je prvič privedel v dotiko z našimi patri, zdaj večinoma že davno mrtvimi, tako s p. provincijalom Friderikom, gvardijanom Evstahijem in tedaj še mladim p. Evgenijem. S pohvalo priznava Njegova Prevzvišenost, kako se je na Kostanjevici skozi vse preteklo stoletje mnogo delalo za vzgojo redovne mladine v korist goriške in sosednih škofij ter njih vernega prebivavstva ene in druge narodnosti in kako se je zraven znanstva gojila tudi cerkvena umetnost, zlasti cerkvena glasba, kako je slovel v starišem času v tem oziru zlasti po Goriškem tukajšni p. Rafaelj Illovski in kako se je pozneje podpiralo cecilijansko društvo ter glasbo skušalo natančnije vravnati po cerkvenih predpisih. Želi, da bi se v vsakem oziru krepko nadaljevalo v korist našega vernega ljudstva in da bi mogli čez novih sto let, ko bomo mi vsi že davno zbrani pri naših očetih, naši nasledniki veseli obhajali drugo stoletnico.

Za Njegovo Prevzvišenostjo je čez nekoliko časa poprijel besedo v italijanskem jeziku mons. prošt, državni poslanec dr. Faidutti. Po dogovoru s knezem nadškofom, ki je govoril slovenski, pravi prečastiti monsinjor, hoče on govoriti v italijanskem jeziku, da se s tem pokaže enakopravnost obeh jezikov v goriški nadškofiji ter ljubezen in sloga, ki ima biti mej obema katoliškima narodoma. Z gorečimi besedami dokazuje, kako potrebno je to, obžaluje pa, da se v resnici mnogi na eni in drugi strani tega ne derže, obsojuje torej prenapeto in napačno rodoljubje — nacijonalizem — enih in drugih in želi, da bi bila naša Kostanjevica nekaka vez, ki bi družila obe goriški narodnosti v pravo katoliško edinost, eni in drugi v največo korist. — Navdušeni govor se je sprejel sè splošnim priterjevanjem in gotovo resno željo, da bi se katoliški poslanci ene in druge narodnosti prej ko mogoče sporazumeli in nadalje skupno se borili za pravice te in one.

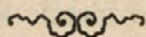
Naposled je spregovoril, kajpada v našem domačem jeziku sedanji naš samostanski predstojnik ter izrekel priserčno zahvalo najprej Njegovi Prevzvišenosti knezu nadškofu, da je tako ljubeznivo vstregel našim željam, sam vse lepo oskerbel ter tako slovesno blagovolil opraviti službo božjo in tudi tukaj tako prijazno se vdeležiti; dalje pridigarjema slovenskemu, ki je že govoril mej sveto mašo, in italijanskemu, ki je imel govoriti na večer, pa je že tudi pri sv. maši ko „presbyter assistens“ opravljal svojo službo, ter je razen tega tudi v svojih italijanskih listih prijazno opozoril goriško prebivavstvo na našo slovesnost, zlasti s posebno prilogo tjednika „Il Popolo“, kjer je sam po Vaskottijeви knjigi in našem „Cvetju“ podal zadosti obširen pregled zgodovine naše Kostanjevice. Nadalje se je lepo zahvalil tudi prečastitima monsinjoroma Pavletiču in Trevisanu ter vsem častitim gospodom, ki so se kaker koli vdeležili slovesne službe božje. Ker so bili pa mej gosti neketeri gospodje nemške narodnosti, ki niso umeli slovenščine in italijanščine, je pozdravil nje v njih jeziku, kar se je sprejelo s prijaznim odobravanjem, in nato je sklenil spet po domače. Tako se je tudi slavnostno kosilo zveršilo na splošno zadovoljnost. —

Ob 4. popoldne je bila cerkev zopet natlačeno polna in nastopil je mons. dr. Faidutti ko italijanski pridigar. Vse je gotovo pričakovalo kaj posebnega in to je njegova pridiga tudi bila. Obsegala je seveda v glavnih potezih zgodovino kostanjeviške cerkve in samostana od začetka do naših dni ter spodbujala goriške prebivavce k češčenju Marijinemu sè zgledi njih pobožnih prednikov. Posebej je omenil tudi italijanski, kaker dopoldne slovenski govornik, naše rajne patre, ki so v preteklem stoletju za popravo cerkve in samostana ali v drugem oziru največ zaslug si pridobili, p. Mihaela Jélarčiča, p. Salezija Volčiča, p. Klara Vaskottija, p. Bartola Večerino, p. Evstahija Ozimka, ki ga je še sam poznal in je gotovo mnogim goriškim prebivavcem še dobro v spominu.

Po pridigi je isti gospod prošt s primerno assistencijo imel slovesne litanije, „Te Deum laudamus“ in blagoslov z Najsvetejšim, vse, kaker je pri nas navadno, v latinskem jeziku. Ko je opravilo pred altarjem minilo, pa so naši mladi pevci na koru lepo zapeli ginljivo slovensko božično pesem. S tem

je bila vsa slovesnost končana. Dan se je nagnil; nad ravno Furlanijo je bliščala prekrasna večerna zarja.

In ob tem času je prišel na Kostanjevico še en gost, ki ga moramo naposled tudi omeniti, sloveči italijanski frančiškan p. Avgustin Gemelli, doktor medicine, kirurgije in filozofije, ki je prejšnje dni v Terstu deržal svoje apologotične konferencije in je prav ta dan ob 7. zvečer imel napovedano tako zadnjo konferencijo v Gorici. Tudi on se je pri tej priliki navdušil za našo lepo Kostanjevico ter jo je končavši konferencijo priporočil svojim poslušavcem; sem gori, to je bila nekako njegova sklepna misel, naj se zatekajo v svojih verskih dvojbah in stiskah, k Njej, ki je sedež modrosti in vzrok našega veselja.

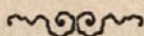

Sè Svefe gore.

V zadnjem zvezku smo napovedali slovesnost blagoslovljenja dveh novih kipov, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega, ki je imela biti v naši baziliki o priliki shoda tretjega reda v nedeljo sladkega imena Jezusa. Povedimo zdaj na kratko, kako se je zveršila. Z eno besedo lahko rečemo sijajno. Naš prevzvišeni knez nadškof je v svoji znani naklonjenosti do našega reda in zlasti do svetogorskega samostana preblagovoljno obljubil, da hoče sam osebno opraviti to blagoslovljenje. Kako ne bi bili mi tega iz serca veseli in kako ne bi bili po mogočnosti pokazali svojega veselja? Res je prej ta večer velikanski kres čez hribe in doline naznanjal naše veselje in petrolejski ognji razveršeni po obzidju samostanskega verta so tolmačili našo srečo. Mej vbranim poterkanjem milo donečih zvonov je v večernem mraku prevzvišeni cerkveni knez v spremstvu v. č. patra Gabrijela benediktina iz Emausa peš stopal na stermsko Skalnico, kjer ga je v čarobno razsvitljeni baziliki čakalo že precej obilo število pobožnih romarjev. Sè spodobno častjo sprejet je bil preblagi višji pastir pričajuč pri litanijah in blagoslovu z Najsvetejšim ter je potem z laskavimi besedami izrazil svojo zadovoljnost z novo popolneno razsvitljavo cerkve ter zlasti milostne podobe v velikem altarju.

Na slavnostni dan je imel znani misijonar p. Klemen ob 10. uri priložnosti primerno pridigo o presvetem imenu Jezusovem in njega stiku sè sv. Frančiškom in sv. Antonom Padovanskim. Nato je prevzvišeni knez nadškof po škofovskem obredu enega za drugim blagoslovil kipa mej dvojno asistencijo domačih patrov. Po vsakem blagoslovu je naš cerkveni pevski zbor zapel kitico pesmi dotičnega svetnika. Pridigar p. Klemen je pel nato z obilo asistencijo sveto mašo za dobrotnike svetišča v pričujočnosti prevzvišenega višjega pastirja, kateri je po maši sam podelil blagoslov s presvetim Rešnim telesom. S tem je bila dopoldanska služba božja končana. Popoldne o 1½3. so bile še slovesne litanije vseh svetnikov treh redov sv. Frančiška, ker je bil, kaker rečeno, ob enem shod tretjega reda. Tudi Marijina družba iz Ravnice je bila z razvitim banderom priromala k slovesnosti, tako da je bilo vseh pričujočih morda štiri do pet sto. Ljubi Jezus poplačaj vsem na priprošnjo svoje svete matere in svojih svetih služabnikov Frančiška in Antona!

P. K. Z.

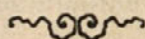

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: Katarina (Jožefa) Badalič iz Volč, Jožef (Frančišek) Pavlin iz Ravnice, Jožefa (Helena) Batič iz Črnič, Frančiška (Viktorija) Leban, g. Ludovik (Ferdinand) Vodopivec, umirovljen župnik v Štandrežu, Berta (Klara) Hermanek iz Gorice; svetogorske: Jakob (Frančišek) Pavšič, blizu 50 let v 3. redu, † 12. jan. 1911; tretjerednik Rihard (Pavel) Smolej, kaplan v Komendi † 6. dec. 1910; Helena (Elizabeta) Kogej, tretjerednica gorjanske skupščine.

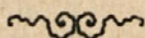
Dalje se priporočajo v pobožno molitev: neka že dolgo bolna žena za zdravje ali pa srečno zadnjo uro; neka dekle tretjerednica v mnogih britkosti in težavah; neka žena za zdravje in voljno poterpljenje; priporoča tudi svojega moža za pravo pamet in otročiče, da bi bili pridni; dve tretjerednici v neke dobre namene; neka tretjerednica priporoča svoja dva sinova, enega, da bi ga Bog rešil hude in nagle jeze, drugega,

da bi bil zdrav in bi srečno preстал profesorske izpite; Fr. B. da bi neki stariši prav vzgajali svojo hčerko; M. A. v Š.; M. I. za ljubo zdravje in srečen porod ter srečo pri živini; neka bolna oseba iz V.; J. S. za pomoč v skušnjavah in dušnih britkostih; J. S. priporoča moža, ki je zelo vdan pijači, in tri hčere za um in pravo pamet, da bi se ne zgubile mej svetom in v slabi družini; A. L.; rajna H. O. bivša naročnica „Cvetja“; M. in A. M. da bi mogla z božjo pomočjo in na priprošnje svetnikov božjih dobiti na posodo toliko denarja da bi se posestvo rešilo in se nazaj dobil neki denar po grozni krivici jima vzet.

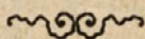
Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: M. V. za zboljšanje v nevarni bolezni; A. S. v G. za veliko milost, ki jo je prejela; L. L. da se je na priprošnje sv. Roze izkazala njena nedolžnost pred sodnijo; M. Č. za večkratno pomoč v važnih zadevah; P. I. za ozdravljenje; A. B. za pomoč v stiski; da je neki J. K. spoznal resnico svete vere; M. I. ker ji je Bog ozdravil sina nevarne bolezni; A. L. za zboljšanje bolezni v glavi; T. V., da je dobila zopet pošteno službo.

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: Karolj Lenardič iz Amerike: 7 K; Franc Nastran (Železniki): 2 K 50 h; Jožef Zidanšek, prof. bogoslovja in sem. ravnatelj v M.: 20 K; dr. Anton Zdešar iz G. 20 K (za paganskega kitajčka, ki naj mu bo ime Anton, in 10 K za njegovo vzgojo).

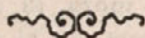

Nova knjiga.

Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju. Spisal Anton Kržič. Druga, pomnožena izdaja. Ljubljana, 1910. Prodaja Katol. Bukvarna. Cena broš. 1 K 60 v, vezani 2 K. —

Prav je storil g. pisavec, da je to lepo knjigo v novi izdal, in kaker je bila lepa v prvi izdaji, tako je lepa in gotovo še lepša v

pričujoči, kjer je nekatere menj pomenljive reči izpustil, nekatere nekoliko ponaredil in izpolnil, mariskaj pa tudi na novo pridejal. Po pravici želi, da bi bila to nekaka družinska knjiga, ki bi se pogostoma iz nje bralo, skupno in posamič; temu in onemu, ki težko živi, bo pripomogla k srečnemu življenju, srečnim pa k še večji sreči. —

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1911.

Mesec februarij ali svečan.

<p>1. sredo: bl. Andrej, sp. 1. r. P. O.
 2. četrtek: svečnica, V. O., P. O.
 3. petek: bl. Odorik, sp. 1. r. P. O.
 4. sobota: sv. Jožef Leoniški, sp. 1. r. P. O.</p> <hr/> <p>5. nedelja, 5. po razgl. Gosp.: sv. Peter Kerstnik in tov. m. 1. in 3. r. P. O.
 6. ponedeljek: sv. Agata, d. m.; sv. Doroteja, d. m.
 7. torek: bl. Anton Stronkonski, sp. 1. r.
 8. sredo: sv. Janez Matski, sp.
 9. četrtek: bl. Egidij Marija, sp. 1. r.; sv. Apolonija, d. m.
 10. petek: spomin britke poti našega Gospoda J. K. — V. O., P. O.
 11. sobota: prikazanje brezmadežne dev. Marije v Lurdu.</p> <hr/> <p>12. nedelja, 1. predpepel.: sedem sv. vstanoviteljev reda služabnikov Marijinih (servitov).
 13. ponedeljek: bl. Ivana Valeška, vd.; bl. Viridijana d. 3. r.
 14. torek: spomin molitve našega Gospoda J. Kr.; sv. Andrej Korzinski, šk.; sv. Valentin, m.</p> | <p>15. sredo: sv. Romuald, opat.; sv. Favstin in Jovita, m.; prenesenje trupla sv. Antona Padovanskega.
 16. četrtek: bl. Filipa Marerijska, d. 2. r.
 17. petek: sv. Hilarij, šk. c. uč.
 18. sobota: sv. Marcelj, p. m.; sv. Simeon, šk. m.</p> <hr/> <p>19. nedelja, 2. predpepel.: sv. Konrad, sp. 3. r. P. O.
 20. ponedeljek: sv. Rajmund Penafortski, sp.
 21. torek: sv. Angela Meriči, d. 3. r.; spomin trpljenja našega Gosp. J. Kr.
 22. sredo: sv. Marjeta Kortonska, spokornica 3. r. P. O.
 23. četrtek: sv. Petra stol v Antiohiji.
 24. petek: sv. Matija, apostolj.
 25. sobota: bl. Sebastijan, sp. 1. r.</p> <hr/> <p>26. nedelja, 3. predpepel.: sv. Ignacij, šk. m.
 27. ponedeljek: bl. Janez Triorski, m. 1. r.; bl. Evstohija, d. 2. r.
 28. torek: bl. Tomaž Korski, sp., 1. r.</p> |
|---|---|